

▣ Бивши високи представници у Босни и Херцеговини (БиХ) Карл Билт и Волфганг Петрич изнели су став да у БиХ треба укинути Канцеларију високог представника (ОХР), наводећи и да тој земљи треба понудити вередостојну европску будућност.

У ауторском тексту за немачки лист Франкфуртер алгемајне цајтунг (ФА3) под називом "Укините високог представника", Билт и Петрич навели су да је оставка Кристијана Шмита на позицију високог представника отворила "пуно више од пуког питања његовог наследника", оценивши да Европа треба да се суочи с "неугодном геополитичком реалношћу".



"Тридесет година након Дејтонског мировног споразума, БиХ остаје заробљена у политичком међупростору. Она је формално суверена, али фактички и даље под међународним надзором", написали су они, пренели су сарајевски медији.

Тридесет година након Дејтонског мировног споразума, БиХ остаје заробљена у политичком међупростору. Она је формално суверена, али фактички и даље под међународним надзором

Додали су да је институција високог представника међународне заједнице ад хок институција, која је у великој мери успешно спровела обнову ратом разорене земље.

**"Без америчко-европског ангажмана, у којем су, уз Европску унију (ЕУ), као главног финансијера, учествовали и Русија, Јапан, као и Канада кроз Савет за спровођење мира (ПИЦ), спровођење Дејтонског споразума после 1995. године тешко би било могуће", навели су Билт и Петрич у тексту.**

Истакли су да је ОХР замишљен као привремена институција, али да је постала трајна, појаснивши да "већ дуго времена та цивилна институција, која је током година изгубила и утицај и легитимитет, многим локалним политичарима служи подједнако као непријатељска слика или као спасилачки ослонац, ослобађајући их тиме обавезе коју демократска друштва имају да у властитој одговорности проналазе одрживе политичке компромисе".

**Због тога, истакли су, било би погрешно рефлексно именовати новог високог представника, наводећи да се уместо тога међународна заједница треба запитати "да ли таквим потезом заиста подстиче стабилност и самосталност или само конзервише управљану стагнацију".**

"Додатно, геополитичка ситуација се из темеља променила. Док у државама Западног Балкана дуготрајни пут ка Бриселу губи привлачност, међународни консензус о будућности Босне одавно је нарушен", сматрају некадашњи високи представници у БиХ.

**Навели су и да Русија годинама отворено одбацује улогу високог представника са специјалним овлашћенима и да је одавно регионални реметилачки фактор, додавши да је сада приметна и промена става Сједињених Америчких Држава (САД).**

"Сада се, међутим, и у Вашингтону назире изразито трансакцијски приступ Балкану. Недавна посета пословно врло активног (америчког председника Доналда) Трумповог сина главном граду босанскохерцеговачког ентитета Република Српска мора се

посматрати као покушај успостављања још једног сумњивог пословног односа", оценили су Билт и Петрич.

Према њиховом ставу, слични процеси већ се одвијају у Србији и Албанији, уз очигледно занемаривање европских правила и закона, наглашавајући да у таквим околностима наследник одлазећег високог представника тешко може имати већи легитимитет од својих претходника.

### **Кључно питање - које реформе БиХ приближавају ЕУ**

За Билта и Петрича је кључно питање које реформе БиХ приближавају ЕУ, а не ко ће бити Шмитов наследник.

"Јер, није спојиво да БиХ и даље, без изгледа на пуни суверенитет и властиту одговорност, остане под продуженим обликом међународног управљања, а истовремено треба крочити путем ка ЕУ", истакли су.

Нагласили су да је на основу "темељне анализе тридесетогодишњег процеса изградње државе, Европи зато потребан стратешки нови почетак у БиХ".

Сматрају да тај нови почетак треба бити базиран на два елемента.

"С једне стране, на корекцији дисфункционалног система власти, а, с друге стране, на окончању међународног посебног надзора. Ова реформска агенда притом мора бити уско повезана с постепеним приближавањем европским структурама", написали су у ауторском тексту.

Навели су да се "не ради се о радикалном преуређењу дејтонског система, већ о реалистичном прилагођавању, при чему су потребне ефикасније структуре одлучивања, јасније надлежности и ограничавање трајних могућности блокаде".

Оценили су да се гашење ОХР мора уско везати уз приступање БиХ чланству у ЕУ.

Услови које Шмит и његови претходници годинама безуспешно захтевају, попут питања државне имовине, могли би бити пребачени у одговарајућа поглавља приступног уговора

"Услови које Шмит и његови претходници годинама безуспешно захтевају, попут питања државне имовине, могли би бити пребачени у одговарајућа поглавља приступног уговора", сматрају Билт и Петрич.

Према њиховим речима, тиме би се бесконачна расправа о томе припада ли уопште БиХ Европи коначно недвосмислено окончала.

На крају су се бивши високи представници у БиХ осврнули и на то како би требало да изгледа будућност БиХ после ОХР.

"Уграђена у веродостојну европску перспективу, држава БиХ тако би постала део динамичног политичког пројекта. Био би то прелаз с међународног надзора на европску интеграцију", истакли су Билт и Петрич.

**Повлачење Шмита, додали су, зато представља "дуго очекивану прилику да се међународна политика према БиХ из темеља промишља европски".**

**"Босни и Херцеговини није потребна бесконачно продужена међународна управа. Оно што земљи треба јесте веродостојна европска будућност", написали су Билт и Петрич у ауторском тексту за ФАЗ.**

(Бета)